

LUPTA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L St. 35

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France

Téléphone : (33-1) 46. 02. 05. 40 - Tétex 270125F

Commission Paritaire N° 65481 - C.C.P.: 11 341 71 A Paris

Téléfax : (33-1) 46.02.14.37

Numărul 222

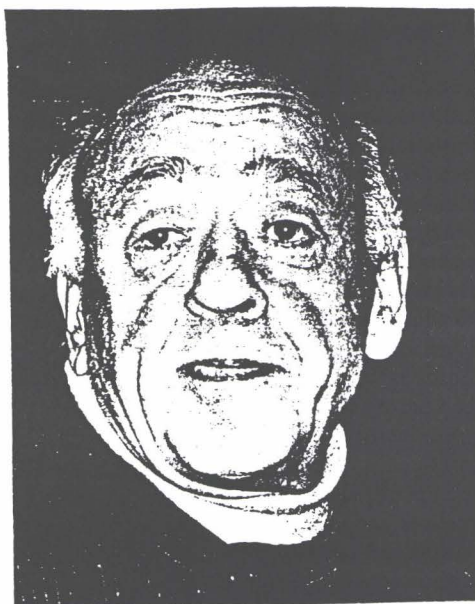
7 aprilie 1994

LA MOARTEA LUI EUGEN IONESCU

Încerci un sentiment straniu constatând ecoul cu totul neobșnuit stîrmit în Franța de dispariția lui Eugen Ionescu, născut la Slatina. De cînd sunt aici - și sunt de șapte ani -, un scriitor nu s-a bucurat, în viață sau la moartea sa, de atîta atenție într-o presă căreia nu-i lipsesc subiectele de maximă actualitate. De la *Le Figaro* la *Libération*, de la dreapta la stînga, fotografii în prima pagină, titluri răsunătoare, variații pe tema regelui care moare și a dramaturgului celui mai jucat din lume, un val de comentarii în tonalitate majoră. Jean d'Ormesson nu ezită să-l numească pe autorul *Lecției* și al *Rinocerilor* - "un uriaș" al literaturii franceze, nu numai contemporane. Cum să nu-i dai dreptate ? Toată lumea vorbește de "originea românească", de debuturile în limba română, ale geniului dispărut. Ceva din unanimul respect admirativ se răsfrînge și asupra țării de baștină, iată ca din nou, după destulă vreme - e serios redresată, datorită unui scriitor, datorită unui singur om, datorită unui "exilat" - așa numita "imagine a României în lume", periodic în suferință - și nu fără întristătoare motive...

Răsufli ușurat, în pofida doliului, a amărăciunii că de aici înainte vei trăi fără Eugen Ionescu și va fi infinit mai trist, mai searbăd - sfîrșitul de secol. Rămîne opera - nemuritoare - dar, vocea sa, cu care te-ai deprins, te-ai obișnuit să răzbată dincolo de vacanță și să rostească adevărul - nu în ultimul rînd asupra țării "de baștină" și a cîrmuitorilor ei, din nou nevrednici -, vocea aceasta nu va mai răsuna, iar minciunii îi va fi mai ușor, fără ea, să sfideze, mult mai ușor.

Revin la ecoul public, cel puțin aici, în Franța, al dispariției lui Eugen Ionescu - rar mi-a fost dat să asist la o astfel de "glorificare" - așa spune că nici Ionescu însuși, în viață fiind, nu a receptat vreodată, în privința sa și a valorii sale, o recunoaștere de asemenea amploare, semănînd cu un triumf... Membru al Academiei Franceze, tipărit în Pleiade, desigur, desigur - și totuși aveam ades sentimentul că nu e cu adevărat "înțeles", că se vorbește cu o ciudată moderație despre el, că e relativ "marginalizat", nu e comentat și explicat cum trebuie, cum mi se părea că merita opera sa - nici în universalitatea ei comparabilă cu a celor mari dintotdeauna, nici în teribila ei - cum se zice cu un cuvînt stins - actualitate... Cît despre "vocea" sa - de o îndreptățire probabil niciodată desmînițată - într-o lume în care mai toți știi doar să se înșele și ar cam

Fotografie din *Le Quotidien de Paris*

trebui să regrete (dar cine o face?) că au deschis gura - "vocea" sa era ascultată cu intermitență, cu un soi de politicoasa distracție...

Nu s-a perceput îndestulător de exact, așa zice că nu se pricepe nici acum, în numeroasele comentarii extrem de elogiatoare iscate de moartea scriitorului - unanim celebrat - unitatea profundă a operei cu "vocea" răsunînd în răstimpuri, desigur de partea "cauzelor drepte", cum altfel, dar mai ales, mai ales, miraculos orientată - printr-un ionescian reflex - de sensibilitatea la "rău", de o perplexitate teafără față de toate formele "răului", ale absurdului, ale prostiei, ale imbecilității, ale stupidității - fie ele emanații ale destinului, ale fatalității, ale naturii umane - nu odată și ale naturii supraumane, ale naturii "divine" - fie ele, deopotrivă, forme și emanații ale unui rău determinat, terestru și imediat și concret, ale unui rău contagios și totuși nu fatal, nu chiar de neocolit, de felul unei "ricocerite" mereu pe punctul de a renaște ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat...

Această ionesciană "reacție" nu obosea - în ciuda unei structurale totuși predispoziții spre "oboseală", saturație, plictis și dezgust - să se manifeste, în scrisul și în rostirea sa, în opera ca și în existența sa - și se regenera fără încetare - așa s-a întîmplat pînă aproape de chiar "ultima zi" - în extraordinarele texte publicate înainte și după sfîrșitul anului 1993,

Lucian RAICU

pag. 5

"MURIM CA SA NE NAȘTEM"

"Nu credeam să nvăț a muri vreodată..." versul eminescian flutura din depărtarea apropiată a poeziei asupra morții lui Eugen Ionescu. Fiindcă Ionescu a trăit cu gîndul morții alături de el, înțînirea sa, în cele din urmă, cu strania prezență atît de des invocată, ne umple de un sentiment tulburător.

Eugen Ionescu a vorbit neîncetat despre starea de angoasă în care a trăit și a scris, dar și de mirarea sa permanentă de copil care vede goliciunea și absurdul lumi, mirare pe care a păstrat-o pînă la sfîrșitul vieții. A revenit cu insistență asupra trăirii cîndva a unor momente neuitate, inexplicabile, de lumină venită parcă de dincolo de memorie, momente cărora le-a atribuit valoarea unei revelații: "am fost veșnic în căutarea acelei lumini de dincolo de tenebre..." Deasupra creației ionesciene stăruie, ca la toți marii creatori de teatru (să ne gîndim la Molière), o melancolie metafizică.

Experiența existențială și opera dramaturgului nu pot fi despărțite. În piesele sale, demascînd cuvintele devenite clișee într-o lume fără sens, Eugen Ionescu a pus în discuție drama rătăcirii omului în univers. Eugen Ionescu a fost propriul său erou, toate personajele teatrului ionescian sunt unul: el însuși. Creatorul se definește prin luciditatea care l-a copleșit în fața absurdității, mizeriei și non-sensului condiției umane: "în orice obiect citesc universul întreg cu existența sa miraculoasă - odios și superb - tragic și comic - mai ales uimitor și de necrezut - de necrezut". Teatrul său atît de inovator și iconoclast a transpus cotidianul, nimicurile din care este făcută viața, a turnat banalul trăit într-un limbaj scenic total novator. I s-ar putea atribui lui Eugen Ionescu declarația tînrului Arthur Rimbaud, copilul miraculos al poeziei: "il faut être absolument moderne".

Eugen Ionescu a fost un contestatar radical al tuturor conformismelor, de la forma teatrului de bulevard în care a văzut expresia conformismului burghez, pînă la conformismul politic al ideologiilor de stînga sau de dreapta. Cînd la Paris erau la modă marxștii cu Sartre în frunte, Eugen Ionescu a rezistat terorismului stîngii intelectuale. Clarvăzător și curajos, a fost mereu pe baricadă, apărînd libertatea de gîndire și

Sanda STOLOJAN

pag. 5

■ *"Lumea liberă"* din New-York da amănunte asupra activității noului ministru al apărării Gh. Tincă în perioada în care a funcționat la New-York, pînă în 1987, "sub acoperire diplomatică". Inițial, organele competente americane i-au refuzat viza de intrare ca diplomat în SUA, pe care a căpătat-o doar în urma insistențelor ministrului de externe de atunci, Ștefan Andrei. Gh. Tincă a lucrat "sub comanda directă a rezidentului Securității la New-York, Teodor Râpanu, care, oficial, ocupa funcția de șef al agenției comerciale și apoi de ministru consilier (...). A colaborat cu Teodor Țolea, ofițerul de contrainformații al Misiunii române, oficial secretar II.... Subalternii lui Gh. Tincă pe linia serviciului de informații au fost Aurel Paraipan și Lucian Cernat (ambii ofițeri D.I.E)". Numirea la conducerea armatei a unui "notoriu securist", scrie Cornel Dumitrescu, demonstrează "creșterea deosebit de alarmantă a importanței poliției secrete în deciziile politice majore" și "subordonarea ostirii controlului SRI".

■ Generalul Graciov, ministrul rus al Apărării a făcut o vizită la București, salută de Gh. Tincă, noul ministru al Apărării de la București: "Suntem bucuroși că, după o perioadă dificilă, apare în sfîrșit un climat favorabil pentru această vizită", care "depășește cu mult domeniul militar" (Agenția Tass). Cu alte cuvinte, "climatul favorabil" este schimbarea generalului Spiroiu? Același ministru a vorbit de "vecinătate", uitînd ca România se învecinează cu R. Moldova și cu Ucraina, nu cu Rusia. Sau poate că da...

La rîndul său, Graciov a declarat, la București, fără să clipească: "Rusia nu are asupra nimănui vreo tendință imperială. Rusia nu a atacat pe nimeni în decursul istoriei sale, nu a ocupat pe nimeni, ci doar s-a apărat". A fost semnat acordul dintre cele două ministere ale apărării. Gen. Graciov s-a întîlnit cu responsabilii politici, cu președintele, Gh. Tincă rezumînd: "pozițiile Rusiei și României privind probleme internaționale majore sunt foarte aproape sau coincid"?! Așa că se pregătește un tratat mai cuprinzător...

■ În 25 martie a fost oaspetele României președintele Turciei, Suleyman Demirel, care în parlament, a evocat "tradiționala prietenie româno-turcă".

■ "Adevărul" (30/III) se ocupă de pauperizarea alarmantă a societății. Potrivit unui

SONDAJ IRSOP - PENTRU PRIMA OARĂ din 1989, OPOZIȚIA DEPĂȘEȘTE COALIȚIA GUVERNAMENTALĂ

Fundația Română pentru Democrație a comandat Institutului Român de Sondaje, IRSOP - instituție non-guvernamentală - un sondaj efectuat între 1-7/III 1994 pe un eșantion de 1100 persoane distribuite pe întreg teritoriul. (Eroare: + sau -)

1. Care este guvernul cel mai capabil în stoparea crizei?

- 1. Un guvern doar de opoziție35%
- 2. Un guvern PDSR-CDR-PD(FSN).....31%
- 3. Un guvern PDSR-PUNR-PRM-PSM...20%
- Un guvern PDSR.....14%

2. Dacă duminica viitoare ar avea loc alegeri parlamentare și aceste partide ar candida, pe cine ați vota?

- CDR.....30%;PDSR.....23%; PD(FSN)...23%;
- PUNR.....7%; PDAR.....6%;UDMR.....6%;
- PRM..... 5%. PSM.....3%

3. Dacă optați pentru CDR, dar partidele s-ar prezenta pe liste separate?

- PNȚCD.....13%; PAC.....4%; PNL-CD...4%;
- PL'93....2%; PSDR.....2%; PER....1%; nu știu,
- n-aș mai vota - 4%

4. Dacă ați votat pentru opoziție, care dintre reprezentanții opoziției are cele mai multe

șanse să cîștige alegerile prezidențiale viitoare?

- Emil Constantinescu..... 68%
- Petre Roman..... 13%
- Ion Rațiu..... 7%
- Radu Câmpeanu..... 2%
- Nicolae Manolescu..... 2%
- Dinu Patriciu..... 2%
- Sergiu Cunescu..... 1%
- nu știu, refuz să răspund - 5%

5. Dacă votați pentru actuala majoritate guvernamentală și Ion Iliescu n-ar mai candida, pentru care dintre personalitățile politice ați vota ?

- Adrian Năstase.....39%
- Gheorghe Funar.....21%
- C.V. Tudor.....10%
- Theodor Stolojan6%
- Victor Surdu.....6%
- Adrian Păunescu.....4%
- Ion Mînzatu.....1%
- Viorel Sălăjan.....1%
- Ion Solcanu.....1%
- Vasile Văcaru - mai puțin de 1%
- nu știu/refuz să răspund - 11%

Cele mai semnificative rezultate sunt: - procentul de încredere în CDR, inclusiv UDMR =40,7%; - PDSR, aflat la guvernare, se bucură doar de 25%; - PD (FSN), în opoziție, este creditat de 10,3%; - procentul partidelor extremiste este stabil; - este preferată formula guvernamentală a opoziției față de cea a unei coaliții guvernamentale; - - modificarea opțiunilor este datorată de trecerea electoratului muncitoresc urban de partea opoziției. În general, electoratul opoziției este tînăr, orășenesc și are o școlaritate de peste 10 clase, electoratul partidului de guvernămînt este în vîrstă, rural și cu mai puțin de 10 clase de școlaritate. Surprinzătoare este mobilizarea : 88% din subiecți intenționează să voteze, ceea ce reprezintă încredere în instituțiile democratice.

studiu, 52,1% dintre gospodăriile României se plasează în prezent sub minimul de subzistență, iar 60,8% sub minimul social, ceea ce duce la "tensionarea condițiilor de viață și a întregului climat social". "Asigurările guvernanților nu mai reprezintă nimic altceva, în asemenea condiții, decît un exercițiu demagogic de care populația s-a săturat de mult"

■ În 13 martie, la Casa Vernescu s-a desfășurat Consiliul Național al Alianței Civice. S-a cerut introducerea unui text de lege care să promoveze punctul 8 al Proclamației de la Timișoara (de la care s-au împlinit patru ani), ca și principiile Declarației de reconciliere a A.C. S-a cerut, de asemenea, o mai bună corelare a acțiunilor CDR în județe, precum și stabilirea unui sistem de selecție a candidaților CDR la viitoarele alegeri, inclusiv audierea lor de către

un colegiu elector, cum s-a procedat cu candidații CDR la președinție, în 1992.

■ "Espace Social Européen" (11/III '94), sub titlul "L'attirance des Roumains pour le sol français", constată că cererile europene și asiatice de azil au crescut în ianuarie, în Franța. OFPRA (Office français de protection des réfugiés et apatrides) explică creșterea cererii europene în mare parte prin solicitările turcilor (+ 25,7%) și ale românilor (+12%). Cererea românească, a devenit în ianuarie cea mai importantă, reprezentînd peste 8% din cererea totală de azil politic.

■ În 12 martie, trei tineri au fost uciși la frontiera dintre Grecia și Turcia, pe care încercau s-o treacă clandestin pe o porțiune minată și interzisă, toți trei erau bucureșteni.

■ Cei trei judecători propuși de România pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului: prof. Ion Deleanu - spre care se îndreaptă preferința CEDO -, Marin Popa (un fost coleg de studii al lui Ion Iliescu în URSS) și Viorel Anghel (fiul unui fost coleg al aceluiași). (România liberă)

■ În proiectul de lege asupra caselor naționalizate, elaborat de PDSR, se prevede restituirea numai a uneia din acestea. PL'93 a înaintat alături de PNȚCD un proiect de lege. Avînd în vedere că statul n-a fost și nu este proprietarul celor aproximativ 647.000 de

ÎNCĂ UN REVOLUȚIONAR A S-A SINUCIS

Întîi Călin Nemeș, în iunie 1993. Apoi Cătălin Cristici. În 22 martie 1994 și-a pus capăt zilelor Gheorghe Gavrilescu, muncitor din Brașov, oraș pe străzile căruia a strigat prima oară "jos comunismul!" în 1987. După 1989, este cel care a demontat statuia lui Petru Groza din București, manifestant din Piața Universității, adesea bătut de mineri. Membru activ al Alianței Civice - om la toate, informatician și curier, reparator, dar mai ales echilibrat și disponibil, adesea mai optimist decît ceilalți, Gigi Gavrilescu s-a spînzurat în cămăruța în care lucra și dormea, din sediul Alianței Civice - Calea Victoriei 135. Pe piept își agățase o caricatură a președintelui Iliescu și un manifest anti-comunist. Ana Blandiana evocîndu-i memoria se întreba dacă nu cumva cei mai puternici se frîng mai definitiv...

"Ma duc alături de Călin Nemeș ... anunța în scrisoarea adresată Comitetului Director al Alianței Civice, "cu gîndul că Alianța Civică va continua lupta și idealurile noastre".

locuințe însușite ilegal printr-un decret niciodată semnat, PL'93 a amenințat cu retragerea din forul legislativ dacă proiectul PDSR va intra în discuție parlamentară. Problema restituirii acestor case va fi înaintată raportorilor Consiliului Europei și nu sunt excluse plângeri individuale la Curțile internaționale.

■ Într-adevăr, la încheierea misiunii lor, cei doi raportori, Friederich König și Gunnar Jansson, au constatat contradicția dintre proiectul asupra caselor naționalizate și Convenția europeană a Drepturilor Omului: *"Imaginați-vă, a spus Friederich König, ce reacție s-ar isca în Europa dacă în România s-ar adopta un astfel de proiect care să discrimineze pe proprietari în favoarea chiriașilor."*

Printre celelalte preocupări ale raportorilor europeni: - sancțiunile suplimentare pentru ziariști, ca încercări de limitare a libertății de exprimare; - lămuriri cu privire la destituirea judecătorului Turianu de la Tribunalul Municipal București; - s-a precizat că numirea unui civil la apărare nu era o exigență a C.E., în schimb era demilitarizarea poliției; - legea învățământului care contestă minorității maghiare dreptul de a avea universitate și învățământ profesional în limba maternă. A fost apreciată, în schimb, inițiativa prezidențială de grațiere a ungarilor de la Zeta și Dealu, arestați după evenimentele din decembrie '89, pentruuciderea a doi polițiști.

■ Președintele Iliescu a fost și mai generos grațind *"restul rămas neexecutat din pedeapsa aplicată următorilor condamnați: Andrei Ștefan, Curticeanu Silviu, Gâdea Suzânica, Gere Mihai, Longhin Dan, Mureșan Ana, Stoian Ion, Toma Ion."*

■ Aflăm din *"Expres"* că gen. Marin Pancea era amestecat, la sfârșitul lui februarie '94, într-o afacere dubioasă cu trafic de influență și o arestare abuzivă. Dar numele consilierului prezidențial și secretar al Consiliului Superior de Apărare al Țării, gen. Marin Pancea, a început să circule exploziv în presa românească din cu totul altă cauză: trecerea sa tainică în rezervă. Tot ce se mai știa despre el era că, alături de gen. Vasile Ionel, era un adversar încrâncenat al lui V. Măgureanu.

Pe 16 martie, *"Adevărul"* dezvăluia că gen. lt. Marin Pancea ar fi fost trecut în rezervă pe 7 martie. Coincidență, gen. Gh. Diaconescu, șeful serviciului de contraspionaj din SRI, a fost și el demis. Reuter transmitea că știrea a fost confirmată de N. Ulieru. În aceeași zi, *"România Liberă"* publică un interviu cu gen. Marin Pancea. Acesta mărturisea nu știe nimic de vreo revocare din funcția de secretar al CSAT, că fiul e asociat la o firmă, soția la o brutărie de pe Calea Moșilor, cu participarea unor francezii. A fost avansat la gradul de general în 24 decembrie 1989, pe când apăra Brăila, fără numire și din proprie inițiativă, de atacurile teroristilor (care nici nu au existat, cum ne informează recent Virgil Măgureanu, n.n.). A fost atașat militar al ambasadei române din Franța în anii '70, unde l-a cunoscut pe Lucian Comescu-Rîng, care se ocupa atunci cu import de tehnică militară din România.

■ În 17 martie, *"România Liberă"* revela

existența unei rețele paralele de poliție politică - U.M. "0215" din M.I., pilotată de SRI. Ea funcționează din 26 martie 1993, oficial dar ilegal. Sub conducerea fostului ministru M.I. G.I. Dănescu și a gen. Dan Gheorghe, debarcat și el în ultimile zile, a fost elaborată o amplă metodologie de urmărire în scopuri politice a liderilor de partid și sindicat, a personalităților publice și ziariștilor, de supraveghere a deplasărilor în străinătate, infiltrării diasporei și raportarea stării de spirit a populației. Datele ajung zilnic la SRI.

■ În 30 martie a avut loc conferința de presă a directorului SRI, de la care se așteptau multe lămuriri. Serghei Jelezniac, reporterul televiziunii ruse, i-a cerut lui V.M. să confirme sau să infirme știrile privitoare la KGB și moștenitorii acestuia care și-au intensificat acțiunile în România. V. Măgureanu a răspuns că *"vom demonstra că ne-am aflat în atenția serviciilor KGB"*. Destituirea din SRI au fost explicate prin învoire și întinerirea cadrelor. Gen. Diaconescu, șeful contraspionajului, a fost înlocuit din *"motive profesionale"*. A infirmat și acuzațiile de spionaj puse pe seama gen. Pancea.

Despre informațiile din *România Mare și Europa: "Cineva fabrică în numele nostru, în serie, aceste materiale. Ele par a fi elaborate*

de profesioniști de la noi. Vom face public numele adevăraților autori". De asemenea, a mai spus, *"toate referirile la activitatea de informator a dlui Coposu sunt gratuite"*, "nu a fost informator".

■ După ce o lună a paralizat lucrările Senatului, Legea impozitului agricol a ajuns în 23/III în Camera Deputaților. Guvernul a cerut adoptarea ei în regim de urgență, fără dezbateri generale, dat fiind că este prevăzută în memorandumul FMI. În fața insistenței ministrului de finanțe, opoziția care socotește legea ilegală și imorală, a părăsit sala. Argumentele formulate într-o declarație semnată de liderii partidelor CDR și al PD(FSN): nu s-au acordat încă majoritatea titlurilor de proprietate; nu există încă legea Cadastrului; proiectul lovește din nou în gospodăria țărănească, când aceștia, nesprrijiniți de guvern, sunt obligați să cumpere utilaje, combustibil și semințe la prețuri aberante și înrobitoare, fiind constrânși să-și valorifice produsele prin regia Romcereal la un preț redus, mult sub nivelul cheltuielilor. Dimpotrivă, sunt exceptați de la plata impozitelor agenții economice, societățile comerciale, regiile din agricultură aflate sub controlul statului. E limpede, noul proiect lovește în abia încropita propretate agricolă particulară.

FAPT DIVERS

Fapt divers în democrația originală a României de azi: o proprietate obștească, abuziv naționalizată în 1948, a fost "privatizată" prin vânzarea ei către o persoană particulară în ciuda acțiunii depusă în justiție de obștea fostă proprietară. Încă unul pe lunga listă de fapte diverse cu care România se mîndrește, se întărește și se grăbește spre Europa Unită.

L-am reținut ca fost membru al acelei obște când comunismul a început spolierea proprietății private.

Turismul n-a fost inventat de Partidul Comunist din România. În timp ce cei câteva sute de membri se ocupau cu drumeția manifestelor, asociații și cluburi particulare organizau drumeții prin munții țării. În 1934 lua ființă Clubul Alpin Român, afiliat apoi la Uniunea Internațională a Asociațiilor de Alpinism. Cu fonduri adunate de la membri săi, cu contribuția fizică a acestora, s-au ridicat în Mții Bucegi Refugiul Coștila (1938) și Cabana CAR de la Bușteni (1939), așezări de a căror ospitalitate se putea bucura ordine, fără carnet sau recomandare de la partid, sindicat sau mai știu eu ce organ sus pus. Nu se folosea pe atunci termenul "popular", dar Clubul Alpin Român era un club popular. Dar a venit Armata Roșie și ne-a eliberat de vechile obiceiuri. Organizația Sportului Românesc a devenit a Sportului Popular. La conducerea sa, Partidul a trimis cîțiva tovarăși buni ca sa însănoșească viața sportivă, unde, se știe, nu aveau acces decât capitaliștii și marea burghezie. Nu știu cum de am putut eu să am acces la orice club am dorit și cum de au intrat acolo chiar și fii de muncitori sau țărani. Unul din semizeii OSP, secretar ca alți patru, și-a luat nobila sarcină de a româniza (ași mai auzit

termenul) denumirile disciplinelor sportive. Ca să terminăm, tovarăși, cu urmele burgheziei. Astfel foot-ball-ul a devenit fotbal, basket-ball-ul a devenit baschet etc. A urmat sarcina măreață de desființare a cluburilor sportive particulare. Încălțînd Constituția țării, pe care aceiași hulitori o iubesc fierbinte astăzi, au fost dizolvate cluburile de turism-alpinism în iulie 1948, proprietățile lor trecînd în patrimoniul ONT.

Dar a venit decembrie 1989, sute de naivi s-au lăsat omorîți și Marele Zîmbitor, reînscut ca pasărea Phoenix, a anunțat abolirea rețelilor, regimului comunist. Am plîns de emoție în timp ce El zîmbea. Zîmbea tot timpul și va rămîne în istoria României ca promotor al zîmbetului drept redutabilă armă electorală. Asociația Căminul Alpin Român a recăpătat formă juridică și a revendicat prin justiție refugiu de pe Coștila și Cabana de la Bucegi. Auzind de ceva manevre obscure la ONT, CAR l-a prevenit în scris. Dar ONT a organizat licitație pentru vânzarea acestor bunuri. CAR a sesizat Ministerul Turismului, care dispune în scris (ian. 1994) oprirea licitației. La fel procedează Fondul Proprietății Private căci exista un litigiu în justiție iar România se voia stat de drept. Dar democrația originală nu se împiedică de fleacuri occidentale și, așa cum ne semnala România Liberă (1/III/94) proprietatea CAR a ajuns în mîna unei doamne Baltă care, contrariu gurilor rele, nu a folosit bîta.

Și iată, că peste cîteva zile va veni la Paris Marele Zîmbitor și iarăși se va mira ca România sa are o imagine proastă, că rău voritori pomenesc de Declarația Drepturilor Omului, chiar de Constituția actuală a țării. Păcătoși mari acești rău-voinici care, mîncînd salam fără soia, nu pot înțelege democrația originală.

Șerban DEMETRIU

EUGENE IONESCO

revista presei pariziene

Marile cotidiene pariziene, fiecare publicând pe prima pagină o altă fotografie a lui Eugène Ionesco, au consacrat, în 29 martie 1994, celui mai jucat autor dramatic din lume articole de sinteză, de analiză, de receptare a operei, de bun rămas, toate purtând însă un numitor comun: perenitatea operei și substanța ei metafizică.

Pentru academicianul și prozatorul Jean d'Ormesson (*"La liberté d'Ionesco"*), în *"Le Figaro"* - al cărui supliment literar a găzduit ultimele texte (decembrie 1993 - februarie 1994) de meditație asupra limitei între viață și moarte ale lui Eugène Ionesco - *"Nimeni n-a știut să traducă mai bine ca el absurditatea ironică și crudă a lumii în care trăim"*.

"Un teatru care a făcut apel la sentimentele profunde ale ființei nu îmbătrânește, constată în același cotidian Jorge Lavelli. Avea un fel neașteptat de a vorbi despre ființe, despre societate, nu printr-o poveste, ci prin golurile și faliile umanității. Un joc de masacru nutrit de un umor devastator".

"Toată opera sa vorbește despre moarte", scrie Roger Planchon. (*"Le Figaro"*): *"Toată viața*

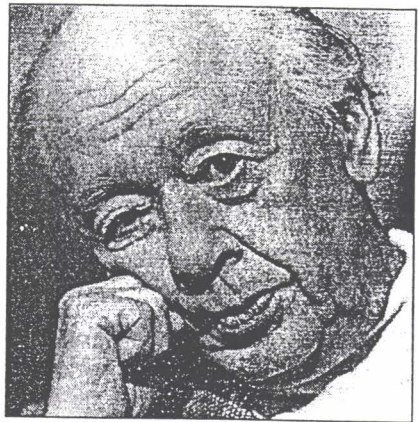

Photo Sygma - "Le Figaro"

a meditat la acest subiect, cu pana în mână, făcându-mă să mă gândesc la unul din acei călugări din sec. al XVI-lea care dormeau în propriul lor sicriu, înconjurați de cranii, având mereu în minte ideea morții. Astăzi a pășit pragul, intrând în moartea pe care mereu a domesticit-o."

Pierre Marcabru amintește dificultățile pe care opera ineluctabilă a lui Ionesco a avut-o pentru a se impune. *"Într-o epocă în care intelectualii nu erau interesați decât de linia roșie a Uralului și de vîntul capricios al Istoriei, apariția unui aiurit amabil care vorbea ca un manual de conversație (englez-francez) nu putea decât să-i lase indiferenți pe cei preocupați de fericirea din Billancourt și de ultimele zvîrcoliri ale societății burgheze. Pe scurt, la început, Ionesco a trecut neobservat"*. Deși el dinamita, nici mai mult nici mai puțin, *"frumoasa arhitectură a prozei franceze"*, ceea ce declanșează o ploaie de etichete în derută: va fi socotit *"nedemn fiu al suprarealiștilor"*, *"descendent corupt al lui Lewis Carroll"*, *"bastard arogant al lui Labiche"*, *"văr îndepărtat al lui Henri Monnier"* sau chiar *"imitator servil al unui umorist român, uitat"*.

El continuă, ignorînd acest bilci al

deșertăciunilor, *"visător pe jumătate treaz, nelcrezător în consistența lucrurilor și în natura ființelor și căruia îi face o plăcere neliniștitoare și malițioasă să se îndoiască de sensul cuvintelor, de coerența lumii vizibile"*, sa scrie *"istorii clare și realiste"*, *"aventuri domestice"*.

"Criticii de dreapta, deloc înclinați către neliniști existențiale, vor descifra mimica unui fumist, iar cei de stînga, din ce în ce mai

"În calitate de scriitor, nefericirea universală este problema mea personală, intimă".

reticenți, fuga în ireal a unui spirit mic-burghez drapat în individualismul cel mai șocant și idealismul cel mai deplorabil". Unii vor recunoaște totuși că Ionesco *"a inventat un comic devastator care împingea la absurd drepturile pe care rațiunea le confiscase. A urmat o admirație ambiguă, plină de rețineri și "da, dar" care-l plasa pe Ionesco în situația incomodă a farseurului care se dă drept filosof"*.

Dîndu-și seama de această confuzie, el hotărâște să pună punctele pe i, scriind fabule, apologii, fresce ingenuie în care ne ia ca martori ale marilor locuri comune, marilor mituri, marilor temeri care agită și separă oamenii, și pe autorul însuși. De la "Ucișag fără simbric" (1959) la "Omul cu bagaje", trecînd prin "Regele moare", Ionesco se instalează în centrul dezbaterii, sub aparența unui singuratic dezarmat și candid, numit Béranger, jucînd, nu fără cochetărie, rolul copilului din Andersen care vede că regele e gol și se miră că ceilalți nu sunt scandalizați". Sunt textele care, după opinia lui Pierre Marcabru, îl conciliază cu foștii adversari. *"Dar resorturile esențiale rămîn: stupoarea și frica, surpriza de a fi, conștiința extremei fragilități și acuta senzație că aparențele sunt înșelătoare, că nimic nu e sigur (...) că omul, dezarmat și precar, își petrece timpul călcînd pe un teren minat. După lectura celor 1996 pagini ale ediției complete, ajungi la convingerea că lumea este cea mai incoerentă farsă pe care a putut-o imagina un creator. O descoperire de care Ionesco nu s-a putut vindeca toată viața... Umorul i-a servit de pașaport și armură"*.

"Poetul nu minte niciodată. El imaginează"

Jean-Pierre Thibaudat, referindu-se la perioada anilor '50 recunoaște în *"Libération"*, într-un lung articol biografic și de analiză, că piesele lui Ionesco, *"care întorceau pe dos ca pe o mînușă situațiile din teatrul obișnuit"*, departe de a fi fost ovaționate, îngrozeau mai profund publicul decât eroii lui Beckett. Anii '60, cu *"Ucișag fără simbric"*, *"Rinocerii"* reprezintă o ruptură în opera lui Ionesco, crede Jean-Pierre Thibaudat, care pare să o regrete: *"Alegoria revine pe fereastră și, pe măsură ce reputația sa crește, Ionesco se cumintește, se întoarce spre confesiune"*. Ionesco declară unui ziarist în 1963: *"Activitatea literară nu e un joc, numai poate fi un joc pentru mine. Ea ar trebui să fie o trecere spre altceva. Și nu e."*

Dar nu e deloc vorba, cum insinuează

criticul din *"Libération"*, de o lunecare spre conformismul unui fotoliu academic și al opiniei monarhiste. Cu jocul nu-i de joacă! Jocul n-a fost niciodată joc la Ionesco. Așa cum absurdul din piesele lui n-a fost niciodată confundat, ci a numit un blestem emblematic.

De altfel, în viziunea lui Philippe Senart, (*"Sparge limba pentru a atinge viața"*, *"Un teatru de aventuri"* din *"Le Quotidien"*) Ionesco n-a pus în scenă niciodată altceva decât aventura omului, care începe cu păcatul originar și se termină la poalele arborelui promisiunii. De aceea teatrul lui este *"esențialmente inactual, el povestește o istorie în care se adună toate timpurile"*. S-a crezut că e un teatru suprarealist, în care s-au recunoscut cu entuziasm Bréton și Péret, dar *"Cîntăreața cheală"* este, de fapt un *"Discurs asupra metodei"*. *"El a vrut să demonstreze că oamenii nu mai știu să vorbească pentru că nu mai știu să gîndească. A vrut, cum spunea A. Artaud, să spargă limba pentru a atinge viața. Atingînd viața, acest teatru nu ne-a mai vorbit decât de moarte"*.

Avem de-a face, deci, nu cu o fractură în opera lui Ionesco, ci cu un drum inițiat: de la revelarea locurilor comune vidate de sens, la decepția soluției umaniste, pînă la încercarea

"Dracului trebuie să-i răspunzi cu creația"

unicului dialog care contează, cel cu Dumnezeu, cel al tăcerii religioase.

Pentru Bertrand Poirot-Delpech (*"Le Monde"*), teatrul lui Ionesco, Beckett, Adamov reînnoiește firele tradiției: lamentațiile biblice, bufoneriile shakespeariene.... Dar de unde are Ionesco *"aplombul decepționat și răvășitor?"* se întrebă criticul. *"Numai exilul poate răsturna ordinea stabilită și confortul lingvistic. Beckett și Adamov erau și ei veniți din altă cultură. Ce datorează Ionesco unor compatrioți precum Caragiale, deja plin de groază alegorică, o vor spune erudiții. Este sufletul românesc înclinat către o spiritualitate blazată, spre un nihilism sarcastic, cum o sugerează asemănările cu Cioran?"*

Întrebările se fixează pe o altă dezlegare: nostalgia paradisiacă a copilăriei. Ea nu e perceptibilă de la prima piesă, care se mulțumește să ne distrugă încrederea în ordinea stabilită. Urmează dinamitarea încrederii în "progresele" noastre științifice și sociale, nici măcar utopia onestă nu este o salvare. *"Obstacolul pe care-l întîmpină orice încercare de ameliorare individuală și colectivă este înfrîncarea Răului de a ne doborî ca pe niște popice ("Jeu de massacre"), de a ne mina, de a ne zguduî inocența"*.

Bertrand Poirot-Delpech nu uită cealaltă dimensiune a lui Eugène Ionesco, implicarea lui prin articole, proteste, acțiuni, împotriva totalitarismului sovietic. Încă din anii '60 îl indignează moda Brecht, pretenția artiștilor care își închipuie că pot explica și schimba lumea, care cred că pot face istoria inteligibilă dar care nu fac decât să declanșeze opresiunea și masacrul. E limpede, o atitudine mai degrabă incomodă pentru inteligența franceză, care l-ar fi preferat doar un demolator al ordinii burgheze, ceea ce se simte din brusca distanță pe care o ia Bertrand Poirot-Delpech:

"Și dacă dramaturgul a contribuit din plin

la criza de încredere pe care a deplîns-o după aceea? Ionesco nu ar fi primul ucenic vrăjitor care a aprins focul pe care, conștient, îl combate. Iată ce înseamnă să distrugi formele: conținutul explodează. Céline, care propovăduia ordinea și uneori chiar lucruri mai grave, a făcut mai mult pentru a o înlătura, numai prin sintaxa sa, decât toți revoluționarii. Leșind de la "Cîntăreața cheală", cum să mai crezi în respectabilitatea burgheză, în buna credință, în acordul participiului, într-un oricare contract social?"

Jean-Claude Lamy ("Le Figaro") ne face părtași la o altă imagine. În 1990, în saloanele Ministerului Culturii, Dna și Dl Ionesco, așezați pe scaune și, ghemuit în fața lor, dramaturgul fondator al Chartei 77, Vaclav Havel, devenit președintele Cehoslovaciei.

"Decepționat de revoluția română, scrie Frédéric de Towarnicki ("Le Figaro"), Ionesco "se întreba asupra "naivității politice" a epocii sale, ironizîndu-i pe intelectualii stalinisti, maoiști, caștriști care și-au schimbat atît de rapid vesta după ce, decenii de-a rîndul, îi numeau fasciști și vînduți pe toți cei care îndrăzniseră să denunțe metodele staliniste și să condamne gulagurile. Pentru Ionesco, Istoria nu e echivalentă cu "adevărul", ea este, cel mai adesea, un spațiu al erorilor. Omul n-a știut să construiască o societate, ba chiar le-a ratat pe toate... totul întîmplîndu-se ca și cînd Istoria l-ar trage pe sfoară..."

În decembrie 1991 se afla, împreună cu Arrabal și filosoful Alain Finkielkraut la Maastricht, pentru a cere ca întemeierea morala a Europei să se facă prin recunoașterea Bosniei. Ultimul apel semnat, cu 15 zile înainte de moarte, alături de alți intelectuali europeni, cerea intervenția NATO în aceeași Bosnie martirizată...

"Aș putea spune că teatrul meu este un teatru al deriziunii. Nu o anume societate îmi pare derizorie. Omul este derizoriu."

Scena discuției de taină cu Havel, ca și protestele politice ale lui Eugène Ionesco - cele mai prompte și mai precise din întreg exilul românesc - tulbură parcă analizele peremptorii ale operei. Și întrebarea vine de la sine: dar dacă lipsa de articulare, caracterul amorf și absurd al lumii vine din lașitatea noastră spirituală în fața răului?

"Eugène Ionesco, într-un mic apartament din Montparnasse, este de o curiozitate de înger, pentru cei 80 de ani ai săi... Îi place să ofere căpșuni cu zahăr și frișcă, indiferent de anotimp, ocazie să guste și el cîteva, dar soția sa, Rodi, nu-l scapă din ochi. Rodi e formidabilă, micuță, tot ce face și ce spune este frumos și amuzant ... Ți-e imposibil să crezi că această gazdă plină de simplitate și fraternitate este poetul de geniu, care a eliberat scena țării, a tuturor țărilor, de cenușiul, de tenebrele chiar, ale prețiozității, naturalismului, trivialității care apăsau atît de greu asupra actorilor și publicului. Că este aceea conștiință politică, care l-a împins pe Ionesco să se bată împotriva ororii, și vocea sa, mai mult decât altele, ajungea departe și cu putere!" (Michel Cournot, "Alors on a ri", "Le Monde", 30 martie 1994)

A.C.

în *Le Figaro litteraire*. Nu știu - nu conținesc nici azi să mă mir, poate contaminat de ireductibilele mirări ionesciene, numai ale lui - cum de izbutea să "renască" astfel din atîtea repetate oboseli și plictiseli și dezgusturi și morți succesive -, să se reîntrupeze proaspăt și intact - cu o vivacitate a inteligenței și a simțirii - prezentă și în ultimele sale texte, comunicate de pe linia întâi a înfruntării cu suferința extremă, cu moartea, cu problemele "ultime", ce mai, cu "problema" însăși...

Fără Eugen Ionesco îi va fi mai ușor minciunii din lume, mai ușor răului și

de expresie împotriva ofensivei totalitare. Eugen Ionesco s-a exprimat fără echivoc împotriva terorismului comunist din România. A fost prezent în toate momentele luptei contra dictaturii lui Ceaușescu. A susținut prin prestigiul de care se bucura semnătura sa, acțiunile și apelurile în favoarea Drepturilor Omului și nu a refuzat

Eram în clasa a IX-a a Liceului "Ștefan cel Mare" din Suceava, cînd

am participat la o sesiune științifică cu referatul *Eugen Ionesco autor francez de origine română*. Îmi amintesc ca și azi de doua afirmații înflăcărte de elev silitor: "Parisul are două monumente - Turnul Eiffel și Eugen Ionescu" și "Dacă E. Ionescu a scris în franceza Cîntăreața cheală, atunci a gîndit-o în franceză", ambele verificate mai tîrziu. Prima, într-adevăr, vizita Parisului nu ar fi completa fără a asista la o reprezentație a Teatrului Huchette din Cartierul Latin, unde, de mai bine de 40 de ani, fără încetare, se joacă *Cîntăreața și Lecția*; acest caracter de "monumentalitate" contemporană (dovedit și de publicarea antuma în prestigioasa colecție de opere complete *Pléiade*) a fost reamintit de vecinul de scaun academic al maestrului, la slujba de înmormîntare, Jacques de Bourbon-Busset: *Eugen Ionesco e cel mai mare dramaturg al secolului XX*. Iar a doua, efectiv, limba în care a fost concepută inițial *Cîntăreața* a fost româna, întrucît prima versiune avea ca titlu *Englezește fără profesor*.

A fost nu numai prilejul de a-i descoperi opera (începusem prin a citi *Rinocerii* - și sînt și acum, după mai bine de 20 de ani, sub impresia acelei prime lecturi fundamentale, ba chiar îndrăznesc s-o consider piesa cea mai strălucită din întreg repertoriul dramatic francez) dar și acela de a-mi descoperi vocația: studiul teatrului. Admirația pentru Ionescu a mers simultan cu interesul pentru fenomenul dramatic (începînd cu teza de licență *Logica absurdului la Eugen Ionescu*, teză la care am primit ajutorul autorului, sub formă de cărți trimise din Franța, și pînă la teza de doctorat, consacrată teatrului japonez *kabuki*).

Prinosul de recunoștință i l-am adus, odata ajuns în Franța, întreprinzînd îndrăzneț traducerea lucrării sale de tinerețe publicată în foileton, *Viața grotescă și tragică a lui Victor*

imposturii și prostiei și urii să se "descurce" și să sfiडेze. Încă mai ușor, dacă se poate închipui una ca asta.

Posibilă mîngiere, posibilă consolare - întrezărită în scrisul lui Eugen Ionescu - și formulată explicit în ultimul său text-testamentar: binele, Dumnezeu trebuie să existe tocmai pentru că există și are o realitate atît de palpabilă, de insuportabilă, răul. Tocmai pentru că există răul, da, tocmai pentru că...

Pariul lui Pascal? Nu chiar... Pariul lui Eugen Ionescu.

Lucian RAICU

30 martie 1994

niciodată să ajute pe intelectualii refugiați care-i cereau sprijinul.

Eugen Ionescu a fost o figură tutelară, o prezență binefăcătoare și o mare cinste pentru Exilul românesc. Românii din Exil ca și cei din țară îi datorează o imensă recunoștință. Pentru a fi ridicat foarte sus, prin fama sa, numele României.

Sanda STOLOJAN

Hugo, mai cunoscută sub titlul francez, *Hugoliada*, apărută în 1982 la Gallimard. Cu aceasta

ocazie l-am cunoscut pe omul Ionescu și i-am putut aprecia căldura sufletească și marea înțelegere a tot ce e eveniment contemporan, începînd cu suferința de a fi refugiat și terminînd cu alegerea socialiștilor în 1981. Îndepărtarea, pierderea legăturilor umane atît prin uitare, prin prudență fricoasă, cît și prin dispariție fizică a "experimentat"-o încă din anii '50. La întrebarea mea (fals) naivă dacă dorul de țară l-ar împinge pînă acolo încît să-și imagineze o călătorie îndărat, odată, mi-a spus cu multă tristețe și luciditate că, acest gen de reîntoarcere s-ar justifica în două moduri: dacă ar mai avea prieteni ori familie, care să-l aștepte - ori, nu-i mai rămăsese decît un unic prieten afirmat: criticul Barbu Brezianu, și el bătrîn; și dacă ar ști că acest voiaj i-ar face bine sufletește - or, și aici, schimbările au fost într-atît de radicale, atît în aspectul locurilor bine cunoscute în tinerețe, dar și în mentalitatea și comportamentul oamenilor, încît contactul direct cu noile realități i-ar provoca mai mult rău, ștergîndu-i și ultimile amintiri (frumoase) păstrate din trecutul său românesc. Și iată că și în această privință am putut verifica pînă unde avea dreptate maestrul: după numai unsprezece ani de exil, am efectuat și eu acea "reîntoarcere" pe plaiul natal, ocazie de deziluzii, și constatare cum vechile amintiri, păstrate ca sfinte imagini, sunt brusc și irevocabil înlocuite cu imagini noi, slute și triste.

Plănuisem amîndoi să continuăm "colaborarea" și printr-o a doua traducere (celelalte a volumului *Nu*, ocazie cu care am descoperit că nu exista un exemplar în niciuna din bibliotecile franceze, întrucît a trebuit să comand o copie fotografică prin Biblioteca Națională). N-a fost să fie. Nu am încetat însă

Dragomir COSTINEANU

pag.7

LA MOARTEA LUI EUGENE IONESCO

Președintele Mitterrand a scris doamnei Rodica Ionesco: "Am aflat cu profundă emoție dispariția lui Eugène Ionesco. El a ales Franța, care pierde acum unul din cei mai mari dramaturgi ai vremii sale. Opera lui va rămâne. Țin să vă prezint, în aceste dureroase circumstanțe, gândurile mele foarte personale și toate condoleanțele mele."

Jacques Chirac, primarul Parisului: "Absurdul, al cărui maestru a fost, era plin de sens. Pierdem astăzi un autor clasic în cel mai deplin sens al cuvântului".

Jack Lang: "A fost un revoluționar al teatrului care a modificat arta dramatică a secolului al XX-lea. Este oare din cauza dublei sale apartenențe română și franceză? Toată viața sa Ionesco a cultivat ambiguitatea, straniul, facultatea de a deranja. N-avea nevoie decât de un detaliu, de o replică pentru a declanșa mecanismele incontroleabile, fantastice și neliniștitoare, absurde sau burlești, pentru a

combate rutina și logica, simboluri, pentru el, ale absenței de viață și realitate. A folosit o veche armă teatrală, pe care a știut s-o înnoiască total: farsa".

Claude Brulé, președinte al Societății autorilor și compozitorilor dramatici: "A fost ca Beckett, unul din acești frați străini care au făcut din franceză cealaltă limbă a geniului lor".

Maurice Druon, de l'Académie française: "Teatru al derizivității, al disperării, dar, sub această disperare, se ascundea căutarea speranței. Ionesco era un spiritualist și un credincios".

M.S. Regele Mihai: Eugen Ionesco a "formulat unul din cele mai puternice apeluri care s-au auzit în acest secol.(...) Artiștii care au luat calea exilului au reușit, fără să abdice de la principiile lor, să exprime în libertate trăsăturile fundamentale ale identității noastre naționale. Eugen Ionesco a fost cel mai important dintre ei.

PARTIDUL NAȚIONAL ȚĂRĂNESC CREȘTIN DEMOCRAT Cabinetul președintelui

Eugen Ionesco a trecut de mult în eternitate. Dispariția lui dintre muritori ne-a afectat în mod deosebit și a extins doliul familiei peste toată lumea civilizată.

România, care respira, prin prezența lui Eugen Ionesco la Paris, încredere și speranță, este văduvită astăzi de geniul care a făcut-o cunoscută în lume.

Corneliu Coposu

Eugen Ionesco se naște în 26 noiembrie 1909 la Slatina; între 1911-1922 se află cu părinții în Franța (un spectacol de marionete la Tuillerie, oroarea unui internat, "paradisul verde" de la Chapelle-Anthenaise, evocat în "Journal en miettes", școala de pe rue Dupleix). 1922, E.I. revine la București, în urma separării părinților. Neînțelegerile cu tatăl îl vor marca pentru totdeauna: "...aceste conflicte n-au încetat niciodată să fie active. Relațiile mele cu tata sunt la fel de teribile ca în prima zi... Mi s-a reproșat că vorbesc de familia mea și de certurile cu ea. Dar ce există într-o familie este absolut universal. Probă literatură și mai ales teatru: Atrizi, Oedip, Hamlet, tot altele istorii de familie..."

Urmează anii bucureșteni de facultate, ai primelor articole - debutează în "Bilete de papagal" a lui Arghezi - și cărți - "Elegii pentru ființe mici" (1928), "Nu" (1934) - anii de profesorat. Tînărul de atunci îl regăsim în "Jurnalul unei fete cumini" al lui Jeni Acterian. În 1936 se căsătorește cu Rodica Burileanu, care studia filosofia și dreptul la București. În 1942 amîndoi se află la Marsilia, trăind din traduceri. În 1944 se naște Marie-France iar un an mai tîrziu, familia Ionesco se instalează la Paris, rue Claude Terrasse. Ionesco traduce esești și poezi români, dar va fi și muncitor la Ripolin, corector la o editură juridică și medicală, ultima dintre meserii fiind o mină de aur pentru depistarea clișeelelor și ticurilor verbale.

Din piesa "Englezește fără profesor" se naște în

1948 "La Cantatrice chauve", care are premiera în mai 1950 (Noctambules). În 1951 este pusă în scenă "La leçon" (Poche). Ambele se joacă din 1957, fără întreruperi, la "La Huchette", ajungînd la 11944 de reprezentații, în 28 martie 1994.

1952, "Les Chaises" (Lancry) și polemica între "Le Figaro" și "Art" (unde este publicat un text de "apărare a "Scaunelor", semnat de Beckett, Queneau, Adamov, Clara Malraux, Superville) 1954 "Amédée ou Comment s'en débarrasser". (Babylone). Queneau îl introduce la Gallimard.

1955 Jean-Jacques Gautier îl numește "fumist demodat" în "Le Figaro". "Jacques et la soumission" (Huchette)

1956, "L'impromptu de l'Alma" (Studio des Champs-Elysées), susținut de Jean Anouilh.

1959, "Tueur sans gages" (Recamier) și "Rinocerii", pus în scenă de Jean-Louis Barrault (Odéon), care rezumă piesa astfel: "Un fel de Max Brother kafkaian".

1962, "Le Roi se meurt" (Alliance française), care face unanimitate și "Le Piéton de l'air" (Odéon); proza "La photo du Colonel"

1965, premiera internațională la Düsseldorf cu "La Soif et la Faim", care va fi montată în anul următor la Comedia franceză de Jean-Marie Serreau.

1966, este creată la "La Huchette" societatea actorilor asociați pentru spectacolele Ionesco"; eseul "Notes et Contre-notes"

1967-68, "Journal en miettes" și "Présent passé et Passé présent"

CONVENȚIA DEMOCRATICĂ DIN ROMÂNIA

Un ultim omagiu lui Eugen Ionesco, unul dintre marii scriitori ai acestui secol, care a dat o dimensiune mondială culturii române și, prin ea, României. Nu putem uita nici că, în momentul în care România își crea un nou destin, Eugen Ionesco a refuzat să se întoarcă în postura de membru al unei Academii încă marcată de trecut, dar a acceptat să fie alături de tinerii din Piața Universității, care gîndeau un alt viitor acestei țări

Emil Constantinescu,
Președinte

ACADEMIA ROMÂNĂ-AMERICANĂ

A.R.A., Academia de Științe și Arte, a aflat cu profundă durere plecarea dintre noi a marelui dramaturg francez de origine română Eugen Ionesco.

Eugen Ionesco, căruia i s-a dedicat Congresul A.R.A. din mai 1983, a fost membru de onoare al Academiei. Participarea sa la acest Congres și întîlnirea sa cu profesorii și studenții americani au marcat o dată importantă în cultura română din afara hotarelor.

Memoria marelui dispărut va fi evocată cu prilejul Congresului care va avea loc, în noiembrie viitor, la Smith College North Hampton, Massachusetts.

Odihnească în pace.

1970, "Jeux de Massacre" (Montparnasse) și primirea în Academia franceză, la moartea lui Jean Paulhan.

1971, în martie, vernisajul expoziției de pictură "Création d'Eugène Ionesco" la galeria Mouffettard.

1972, "Macbet" (Rive gauche)

1973, "Ce formidable bordel" (Théâtre Moderne); romanul "Le Solitaire".

1975, "l'Homme aux valises" (Théâtre de l'Atelier)

1977, Tentative de a salva teatrul "La Huchette", amenințat, definitiv în afară de primejdie, prin clasarea sălii, în 1980; eseul "Antidotes"

1979, "Contes pour les enfants" (Théâtre Daniel-Sorano); eseul "Un homme en question"

1981, ultima sa piesă, "Voyages chez les morts" (Guggenheim Theater de New York). Se încheie publicarea celor 7 volume din "Théâtre complet" al lui Eugène Ionesco la Gallimard

1982, eseul "Hugoliades"

1983, pentru gala Amnesty International, Ionesco joacă în "Fresh-water" de V. Woolf, printre alții cu Nathalie Sarraute și Alain Robbe-Grillet.

1984, primește Legiunea de Onoare.

1985, eseul "Le Blanc et le Noir"

1986, traducerea lui "Nu" în franceză.

1987, "La Quête intermittente"

1991, "Théâtre complet" în "Pléiade", sub îngrijirea lui Emmanuel Jacquart.

28 martie 1994, Eugène Ionesco încetează din viață la Paris, în apartamentul său din Montparnasse.

"În momentul în care tînărul Eugène..... revine, în sfîrșit, în Franța, alți doi exilați, rusul Adamov și irlandezul Beckett își vor impune, în curînd, singularitatea pe scenele capitalei. Fără acești oameni veniți din altă parte, fără acești trei "străini", ce ar fi devenit teatrul francez?"

Era epoca în care triumfau drame psihologice greoaie - în stilul Bourdet sau Bernstein - sau așa numitele piese "angajate", militante ideologic, dar tot atît de logoreice și convenționale, fie ele semnate de Camus sau Sartre... Tot atîtea spectacole cu un aer, pîna la urmă, mic-burghez, pline de clișee și false certitudini, pe care trio-ul Adamov-Ionesco-Beckett le va mina cu voioșie. Refuzînd orice realism: ce este mai mincinos decît pretinsul realism, exclamă Ionesco! "Numai imaginația nu trișează, adevărul se află în imaginar" Propovăduind forme noi, reguli diferite: gata cu dialogurile găunoase și vide care nu spun nimic despre haosul lumii, gata cu personajele ireale și false"

Fabienne Pascaud
(Télérama, 6 aprilie 1994)

pag. 5

niciodată a-l considera pe Ionesco părintele meu "spiritual", de la care am prins nu numai gustul pentru teatru, dar și pe cel al non-conformismului, ca și pe cel al discursului scandalos lucid, lucid pînă la disperare, și chiar dincolo de ea, pînă la anihilarea în absurd.

Fără această disperare (și poate termenul consacrat de "teatru al absurdului" sau de "anti-teatru" nu sunt perfect adaptate, preferabil fiind într-o mare măsură cel de "teatru al disperării"), multe din revoltătoarele realități românești ar fi fost insuficient demascate în Occidentul comod și indiferent, și aici e cazul să reamintim cît de mare, cît de esențială a fost contribuția lui Eugen Ionesco la promovarea ideilor și idealurilor de libertate și dreptate socială și umană în România, cît de mult a atîrnat un cuvînt al lui față de multele cuvinte ale altora neuzite de nimeni.

Să-i fim recunoscători pentru tot ceea ce a făcut și a scris, să-i fim recunoscători că în niciunul din momentele existenței sale nu s-a dezis ca român (deși prin naștere a fost român "numai pe jumătate" - prin tată), să fim mîndri că în Panteonul universal stă un dramaturg de roigine română, fără îndoială cel mai mare al acestui secol, pe nume, Eugen Ionesco.

Să zicem, așadar, familiei sale, dar laută și în sensul cel mai larg al cuvîntului, anume, neamului său, acea salutare neologică inventată chiar de marele maestru al cuvîntului absurd : Calde cordoleanțe.

Dragomir COSTINEANU

LIVIU CĂLIN IN MEMORIAM

S-a stins, în țară, un valoros intelectual: poetul, prozatorul, criticul Liviu Călin (1930-1994). Cei ce urmăresc, studiază și cultivă literatura românească îl cunosc și ca editor - în colaborarea lui cu Al. Rosetti și Șerban Cioculescu, în alcătuirea ediției operelor lui I.L. Caragiale.

Liviu Călin întrunea pasiunea infinită a cărturarului, fragilitatea poetului talentat și inteligența spiritului critic. În plus, generozitatea și onestitatea omului însetat de idealuri.

Ne cunoșteam din timpuri de demult. Fusese studentul meu (1952-53), mi-a devenit, mai tîrziu, editor, colaborator - și mai ales prieten. Pentru că eu îl prezentasem profesorului Alexandru Rosetti, prin Alexandru Rosetti ne legasem și mai mult. Alături de el, atentă, mîngîietoare, soția sa, scriitoarea Ella Ghirvu-Călin.

I-am citit opera poetică (*Spirale*, 1965; *Ochiul adîncului*, 1968; *Identitate*, 1970;

Ca urmare a articolului "Poveste cu grădinari și ambasadori" din numărul precedent a venit la redacție o scrisoare adresată semnatarului, pe care dl. Șerban Demetriu ne-o oferă spre publicare

Ambasada României
Ambasadorul

Paris, 30 Martie 1994

Domnule Șerban Demetriu,

Nu am avut ocazia și nici nu doresc să ne întîlnim.

Nu simt nevoia să discut cu dumneavoastră teoria relativității restrînsă, fizica solidului, minunatele paradoxuri ale mecanicii cuantice sau operele scriitorilor francezi pe care i-ați citat cam excesiv după gustul meu. Nu doresc Bosniei și Albaniei să aibă sprijinitori de dimensiunea dvs.

Nu doresc să vă schimbați puncte de vedere

Sufletul în spațiu, 1973; *Ferigă sub stîncă*, 1975; *Noaptea cailor*, 1984), proza (romanul *Frica de duminică*), critica literară (*Portrete și opinii literare*, 1972; *Recitînd clasicii*, 1975; *Camil Petrescu în oglinzi paralele*, 1976) și așteptam, așteptam Istoria literaturii române, aflată încă în manuscris. Am prețuit însă, întotdeauna, omul. Liviu Călin - deși trecuse prin funcții editoriale neplăcute - a știut să fie întotdeauna alături și în favoarea valorilor literare. Pot depune mărturie scriitorii încurajați și ajutați de el, spre publicare. Mircea Dinescu a făcut și el parte dintre aceștia, o dată. Ion Caraion i-a fost, de asemeni, aproape.

Dar cîți dintre noi am înțeles delicatețea de pînză de păianjen și torturile interioare ale celui ce a fost Liviu Călin? L-am judecat - și apreciat - cu măsuri umane, la îndemîna noastră.

Liviu Călin aparținea însă unor lumi ideale, superioare nouă. Plecînd dintre noi, după cumplite suferințe - și fizice și psihice -, el a intrat în împlinire;

Alexandru NICULESCU

sau sisteme de valori.

Nu vă doresc nimic, Domnule Ș.D. Poate totuși o floare pe care s-o îngrijiți ca să nu vă mai obsedeze plantele vecinilor. Din păcate și eu privesc cu invidie la vecini, mai ales cînd îi văd cît se respectă.

"Nu" este cartea de care m-am atașat în tinerețe.

Azi cînd cel care a scris-o ne-a părăsit, tot ce vă pot oferi este cel mai generos NU al meu.

Anton Vătășescu

Nu orice NU are greutatea eseului scris în tinerețe de Eugen Ionesco. NU-ul iritabilului ambasador denotă că-i mai trebuie timp să-și însușească arta diplomației. Se poate să nu-l mai aibă. Prietenii, sau cel puțin tovarășii din București, par să-i rîvnescă locul fără a fi mai potriviți. Poate mai versați.

Foto Andrei Doicescu

Întîlnire între fostul monarh Regele Mihai I și Anton Vătășescu, ambasadorul actualului președinte al României, în Cimitirul Montparnasse, la înmormîntarea lui Eugen Ionesco. Cine recunoaște pe cine?

PENULTIMA ORĂ

■ Banca mondială a anunțat în 6 aprilie un împrumut de 175,6 milioane de dolari (1 miliard de franci) pentru ameliorarea sectorului petrolier și de gaze al României. Acest împrumut, pe o durată de 20 de ani, din care 5 ani fără dobânzi, se adresează întreprinderilor: Petrom, Romgaz și Compet (transportul delor doua surse de energie). (*Le Figaro*, 7/IV 94)

■ *Adevărul*, la sosirea delegației care l-a însoțit pe Ion Iliescu în Coreea și China, adresându-se lui Nicolae Manolescu: - *Opoziția a privit critic alăturarea dvstră la această delegație. Credeți că dl. Coposu ar fi dat curs unei invitații similare dacă ar fi primit-o?* N.M. - *Pot să spun că este vorba de amestecul în treburile interne PAC. Sunt președintele unui partid independent care nu trebuie să dea socoteală nici Convenției, nici altcuiva de ceea ce face. În ceea ce-l privește, este treaba dlui Coposu dacă ar accepta sau nu o asemenea invitație.*

N. Manolescu s-a prezentat în delegația prezidențială pe sine și partidul său. "Cazul" va fi pus în discuția proximei ședințe a CDR.

Oricum, în Franța n-am auzit ca liderului unui partid de opoziție să-l însoțească pe perședinte în călătorii.

■ Zeno Opreș, perședintele *Vetrei Românești*, în preajmă zilei de 15/III, scria ca manifestațiile maghiare sunt îndreptate împotriva suveranității statului român, fiind menite să trezească noastalgia Ungariei Mari. El cerea perfecțiilor și primarilor să nu le autorizeze. Cuvinte incitatoare la vrajbă interetnică. Fără efect, din fericire.

Liderul grupului parlamentar UDMR, Vida Gyula, a mulțumit public, în 17 /III populației Transilvaniei pentru atitudinea de toleranță ireproșabilă pe care a adoptat-o față de manifestările comemorative din 14-15/III.

■ La Tribunalul județean din Teleorman din Alexandria -, pentru că Mircea Grigore Lambrino a recuzat TMB, ca fiind "promonarhist" (era vremea

PNTCD și AFDPR - filiala Franța

Vă invită să participați la întâlnirea românească de sâmbătă, **16 aprilie, ora 15, în sala Misiunii Greco-Catolice din str. Ribéra, nr. 38, 75016 Paris (Metro Jasmin)**, cu următorul program:

Slujbă religioasă oficiată de Mgr. Gh. Surdu; expunerea dlui Cicerone Ioanițoiu: "Rezistența împotriva comunismului în România"; expunerea dlui Remus Radina: "Lupta pentru Drepturile Omului în închisorile comuniste"; Poezii de închisoare; secvențe din filmul Memorialul durerii referitoare la Canalul morții Dunăre-Marea Neagră.

CASA ROMANEASCĂ CENTRUL ROMÂN DE CERCETARI DIN PARIS

Vă invită la o *INTILNIRE CU POEZIA DIN EXIL*, prezentată de un grup de tineri studenți, animator George Bentz, care va avea loc în **16 aprilie 1994, la ora 18, în 120 bis, rue Haxo, 75019 Paris (Metro Télégraphe sau Porte de Lilas)**.

LIGA ASOCIAȚIILOR ROMANE DIN FRANȚA - L.A.R.F.-

anunță următoarele manifestații de protest cu ocazia vizitei președintelui Ion Iliescu în Franța :

miercuri, 13 aprilie '94, adunarea la Trocadero, între orele 16-17. Marș de protest pe traseul Trocadero-Place de Iena-Place de l'Alma-Av. Bosquet.

vineri, 15 aprilie '94, la ora 17, adunarea la intersecția dintre rue St. Dominique și Av. Bosquet.

lui Corneliu Turianu) - s-a judecat dosarul 2023/1993 prin care se cere recunoașterea pe teritoriul României a unei hotărâri din 1955 din Portugalia, care-i recunoaște lui Mircea Lambrino

dreptul de a participa la inventarul succesoral al lui Carol al II-lea. S-a decis scoaterea de pe rol a dosarului și trimiterea lui la Curtea Supremă, singura capabilă să ia o hotărâre.

Vision d'un musée roumain

vers une nouvelle muséologie des arts traditionnels

du 15 février au 13 avril 1994

Galerie du Théâtre Rond-Point

du mardi au samedi de 13h à 20h 30 dimanche de 14h à 18h - Fermé le lundi.
Entrée libre.

Au musée du Paysan Roumain, Horia Bernea et son équipe ont réalisé une muséographie exceptionnelle de qualité et de modernité sur le thème de la croix. La Maison des Cultures du Monde lui a offert d'occuper pendant un mois la Galerie du Rond-Point et de créer dans le même esprit une présentation d'objets d'art traditionnels de Roumanie, peintures sur verre, tissages et broderies populaires...

NATURALIZARI "Journal Officiel", din 20, 27 martie 1994 publică numele următoarelor persoane născute în România, care au obținut naturalizarea franceză: Iarum Victoria, născută la Roșiorii de Vede; Mocanu Alina, născută la București; Osiceanu Alina, născută la Constanța; Daniel Anastasiu, născut la Marginea; Bărbulescu Eva (n. Șandor), născută la București; Bica Grigore Marius, născut la Vâlcea; Rocsin Marin, născut la Sighet; Rocsin Maria-Jana (n. Bart), născută la București; Rocsin Sever Alin, născut la București;

DECESE

Actrița Gina Patrichi; Gheorghe Gabrielescu, din Alianța Civică; actorul Dorin Varga; Olga Stavri; Mihaela Băiculescu; Alexandru Dan Bastaki; Mihai Aurelian Ionescu; dr. Eugen Rațiu; Gheorghe Enăchescu; ing. Mihai Ionescu; prof. Popescu Daniel; Daniela Pisoschi; col (r) Goșman Ioan; Neculae Dobrescu; ziarist Nicolae Popescu; Ionuț Maican; Lidia Georgescu; Lili Cernescu; Țambrea Niculae; Dugășenescu Grigore Petre; Mihaela Maxim; prof. Vasile Penescu; conf. dr. Gândac Florea; Mugurel Gabriel Mihai Maica Vichentia Răduța (Mănștirea Suzana); Eugenia Dorobanțu; Ioana Zaharia; dr. Tănascu Vasile; Șt. Segărceanu; Florica Ciorăscu; Dumitru Stan; ing. Virgil Oltean; prof. Lupu Ionel; Victor Manța; Maria Oargă; Ctin Zamfir; Adrian niculescu; Teodor Economu; ing. Gh. popescu; prof. dr. ing. ion Mihalache; Ecaterina Rădulescu; Mihai Aldulescu; Nicolae Ionciovici; Romulus Bratu; Antoaneta Florescu; arh. Victor Andruha; Lucia Crăciun (Caragea); Virginia Anaé Manolescu Brătucu; Elena Vlădoianu; Lucreția Calude; prof. Elie Dulcu; Elvira Bumbu; Emanuel Lepădatu; Tetic Ion; Zamfir Elisabeta; Marcel Bottescu; Elena Suter; Florea Teodorescu; Magdalena Lucasievici-Marici; mr.(r) geniu Teodor Iliescu; Ionel Petculescu; col(r) Goșman Ion; Neculae Dobrescu; Olga Stavri; Michaela Băiculescu; dr. Eugen Rațiu; dr. Marina Chirițescu; Zaruhi Vișoreanu; Manuel Segall; prof. Maria Pușa Cernat; George Buicliu; Olga Dimitriu; prof. dr. Gr. Stavri; Crina Al. Croitoru; Maria Panin; Aretia Dumitrescu; dr. Tănase Vasile; prof. dr. Ion Diaconescu; Valentin și Cristina Radu; prof. Doina Vlad; ing. Valentin Georgescu; dr. Augustin Taloș-Maluteanu prof. Lucreția Calude; Veturia Petrescu (Alessiu); Elena Muscanu (Doculescu); Elena Guran; prof. Virginia Lupaș; Lazăr Bocșe; Olimpia Bulmez; Livia Istrate; prof. Teodor Alexandru; Pavel Szel

le combat

Directeur: Michel Korné 7/04/94
ISSN 1148 - 7321

NUMERO 222

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français:

FRANCE FRF 250
EUROPE FRF 300

Par avion :

AMERIQUE
AMERIQUE DU NORD FRF350
ISRAEL
AMERIQUE DU SUD
ASIE FRF 450
AUSTRALIE

En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
DEM 100 - CHF 90 - GBP 35

USA 60 ou équivalent

USA 70 ou équivalent

125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France
Tel. (33-1) 46020540 Telefax (33-1) 46 02 14 37 - Tlx 633520 F
Commission Paritaire N° 65481 - CCP. : 11 341 71 A Paris

L'ESPOIR DE L'EUROPE

Les dirigeants du groupe des 7 pays industriels se sont réunis, mi-Mars, à Détroit (U.S.A.) pour chercher les moyens de combattre la crise économique structurelle et le chômage qui en découle.

Le "Groupe de Paris", qui rassemble des personnes originaires de l'Europe de Centre et de l'Est, estime que la solution réside dans le développement des états européens ex-communistes et rappelle qu'après la guerre de 1939-45, c'est en élevant le niveau de vie de l'Europe occidentale et du Japon, que l'Amérique a pu assurer au monde non-communiste, une période de prospérité de plus de 30 ans. La brochure, L'Espoir de l'Europe 1994, analyse les obstacles, évalue les moyens et décrit les méthodes préconisées.

Depuis la fin de la Deuxième guerre mondiale, dans les situations de crise ou devant la menace de déclenchement de conflits armés, à part quelques exceptions (Berlin 1946, Corée 1951, Suez 1956, Grenade), l'Occident a toujours hésité à intervenir, sinon par des démarches diplomatiques ou des pressions ou aides économiques aussi coûteuses qu'inefficaces. Cette politique velléitaire de non-intervention ou d'une intervention improvisée, à retardement, s'est avérée particulièrement inadaptée dans la situation de crise, qui secoue notre continent et menace la paix et la sécurité en Europe, créée par l'effondrement du système communiste et la dislocation de l'Union soviétique et de la Yougoslavie titiste.

De Berlin à Sarajevo, et jusqu'au Caucase et Vladivostok, la politique de non-intervention a le plus souvent échoué. Lorsque les démocraties occidentales ont été amenées à intervenir militairement, comme en Yougoslavie après la sécession de la Slovénie et de la Croatie et la proclamation de l'Etat de Bosnie, elles ont dû le faire à chaud, sans préparation, dans des circonstances qui leur étaient aussi défavorables qu'elles étaient néfastes et préjudiciables aux populations concernées. Comme par le passé, une situation de crise, qu'on a laissé dégénérer en conflit armé, a échappé à tout contrôle, tandis que l'intervention étrangère n'a fait qu'ajouter des éléments supplémentaires de confusion dans le contexte inextricable d'une guerre civile multiple.

Certes, l'intervention et l'ultimatum de l'OTAN ont réussi à imposer un armistice précaire en Bosnie. Mais la durée de celui-ci reste imprévisible et la réaction de l'Alliance Atlantique incertaine si la trêve venait d'être rompue. Si la trêve se prolonge, les belligérants ne désarmeront pas pour autant. Il faudra plusieurs années de paix avant que l'opinion publique serbe, croate et musulmane soit suffisamment forte pour imposer la paix aux chefs de guerre qui ont mis à feu et à sang l'ex-Yougoslavie depuis trois ans.

Compte-tenu de la crise persistante dans

certains pays voisins et dans la plupart des pays de l'ex-URSS, plusieurs années constituent une période longue chargée de menaces pour toute l'Europe. Si les troupes de l'ancien Pacte de Varsovie ne sont plus des forces militaires disciplinées et unies qui puissent mettre en péril l'Occident, elles sont le plus souvent devenues des pépinières des mafias et des bandes armées qui sévissent actuellement en Europe du Centre et de l'Est et contrôlent les divers échelons du pouvoir politique et économique. Elles constituent de ce fait un puissant facteur d'instabilité et de désordre.

C'est pourquoi nous croyons que l'Occident doit dès maintenant adopter une politique d'intervention active et coordonnée, afin d'éviter que l'ordre post-communiste en Europe du Centre et de l'Est ne soit imposé par les démagogues et les sters survivantes du totalitarisme.

Ce dont il s'agit maintenant, c'est non seulement de mettre un terme à l'abominable guerre fratricide qui dévaste l'ancienne Yougoslavie, c'est aussi et surtout : d'une part d'empêcher la contamination que ce conflit menace d'étendre dans les Balkans et dans toute l'Europe du Centre et de l'Est, y compris les pays de l'ancienne URSS ; d'autre part, de forger les instruments appropriés pour prévenir, à l'avenir l'apparition de nouveaux conflits armés sur le continent européen.

Pour une telle politique, les bases juridiques et économiques existent. La Conférence pour la Sécurité et la Coopération en Europe (C.S.C.E.) représente le cadre institutionnel propice aux négociations et à la solution pacifique des conflits dans tous les domaines. Les droits de l'homme et le droit à l'autodétermination fournissent les fondements juridiques des libertés individuelles aussi bien que celles des ethnies et des nations. La libre circulation des personnes, des marchandises et des capitaux est garantie par le Traité de l'Union Européenne et, sur le plan mondial, par les accords du GATT. Ce qui manque encore,

c'est la volonté de mettre en oeuvre toutes ces structures au service d'une politique cohérente de paix, d'ordre et de sécurité dans toute l'Europe.

Dès le début de son action, dans les années soixante-dix, prévoyant la crise qui a éclaté après l'effondrement du système communiste, le Groupe de Paris n'a cessé de tirer la sonnette d'alarme et de s'efforcer de formuler des propositions concrètes concernant les moyens propres à assurer une transition pacifique en Europe du Centre et de l'Est et la paix et la sécurité de notre continent. Ces propositions, qui sont résumées dans la brochure, **L'Espoir de l'Europe 1994**, portent notamment sur les questions suivantes :

- Droits et protection des minorités garantis par une Charte des droits de minorités.

- Création d'une Chambre européenne d'Arbitrage des Conflits faisant partie de la Cour Européenne de Justice auprès du Conseil de l'Europe à Strasbourg.

- Constitution d'une Force Armée d'Intervention de la C.S.C.E. composée de volontaires de tous les pays membres, ayant pour tâche d'assurer la sécurité à l'intérieur de la C.S.C.E. et de prévenir l'éclatement de conflits armés dans le cadre européen.

- Une Radio-Télévision européenne destinée à promouvoir la diffusion objective d'information et de développement d'un sens civique démocratique et communautaire dans toute l'Europe.

- Mesures concernant le redressement économique des pays de l'Europe du Centre et de l'Est (y compris les pays de l'ex-URSS) et l'organisation de l'aide occidentale mise en oeuvre à cette fin.

Le contenu de la brochure pourra constituer une contribution utile à l'effort qui s'impose d'urgence pour la mise au point des mécanismes et des moyens nécessaires pour garantir une paix durable et la sécurité du nouvel ordre démocratique et communautaire de l'ensemble de l'Europe.

LE GROUPE DE PARIS A VINGT-TROIS ANS

Fondé en 1971, le Groupe de Paris a mené son action dans le cadre des négociations de la Conférence pour la Sécurité et la Coopération en Europe (CSCE), et a présenté des propositions aux conférences d'Helsinki, de Belgrade, de Madrid et de Stockholm.

A la première réunion internationale, tenue à Strasbourg, les 3/5 octobre 1975, le Groupe rappelait qu'il ne pouvait y avoir une paix durable "fondée sur l'équilibre des forces et un déséquilibre profond des conditions humaines entre les différentes parties de notre continent."

En 1976, aux réunions de Munich, Paris et Londres, le Groupe élaborait sa "Stratégie de la Liberté", et constatait que "le pouvoir communiste s'avérait incapable de tenir le pas du progrès scientifique et technologique".

Il estimait que le combat pour les droits de l'homme devait s'inscrire dans le cadre plus large de la lutte pour le droit des peuples à disposer d'eux-mêmes. Il ne peut y avoir de garanties réelles des droits de l'homme si le droit des peuples à l'autodétermination est bafoué. Inversement, là où les droits de l'homme et du citoyen ne sont pas respectés, il ne peut y avoir du respect véritable du droit du peuple à l'autodétermination.

Ces principes sont énoncés dans la "Charte de la Liberté" que le Groupe a adopté le 5 octobre 1977, à Paris, et publiée en 19 langues européennes.

Au cours des années 70 et 80, le Groupe de Paris a organisé des journées d'études à : Bruxelles, Paris, Londres, Frankfurt, Munich, Strasbourg et Genève.

Dès 1975, il lançait l'idée d'un **passport européen**. Il adressait une proposition dans ce sens aux gouvernements des pays de la C.E.E. en avril 1978 et demandait la délivrance du passeport européen aux réfugiés des pays de l'Europe du Centre et de l'Est résidant dans les pays de la Communauté.

Ironie du sort, le passeport européen a bien été adopté, mais les réfugiés politiques de l'Europe d de l'Est n'en ont pas bénéficié.

Dans l'étude **Perspectives Postmarxistes**, de janvier 1979, le Groupe a considéré la démocratie pluraliste comme la seule perspective souhaitable pour l'Europe du Centre et de l'Est, mais, non la seule possible. Rappelant qu'il existait des forces non

négligeables qui, tout en luttant contre le pouvoir communiste, n'aspiraient nullement à faire triompher la liberté et le règne du droit, mais à installer un régime autoritaire, voire même totalitaire, le Groupe mettait en garde contre le chauvinisme rampant dans les pays de l'Est et du Centre et les conflits inter-ethniques attisés par les dirigeants communistes.

En 1979 et 1980, le Groupe a défini sa conception d'une **Europe Globale**, comme alternative au totalitarisme communiste et constatait que :

"Peu de personnes en Occident réalisent à quel point l'échec idéologique et la faillite économique créent un climat pré-révolutionnaire en Europe du Centre et de l'Est".

Le Groupe préconisait l'emploi des moyens destinés à dissocier les peuples des

- Refus de division permanente de l'Europe ;

- Unification libre de l'Europe basée sur des institutions pluralistes et démocratiques ;

- Soutien des démocraties européennes et américaines pour promouvoir la liberté dans toute l'Europe du Centre et de l'Est (ex-URSS) ;

- Un programme occidental pour aider les peuples de l'Europe du Centre et de l'Est, une fois libérés, à combler leur retard dans le développement et à résorber la disparité entre les deux parties de notre continent ;

- La foi dans la liberté et la solidarité comme forces principales du progrès de l'humanité.

En décembre 1985, lors d'un débat sur le thème **Technologie et Liberté**, le Groupe constatait qu'il n'existait pas de mécanisme qui rende possible des réformes à l'intérieur

un système communiste et que l'Europe du Centre et de l'Est se trouvait dans une situation pré-révolutionnaire du fait du blocage de toute possibilité d'une évolution pacifique sur le plan économique aussi bien que politique.

Constatant que les Etats nationaux homogènes ne faisaient en Europe qu'exception, le Groupe de Paris a toujours insisté sur le fait que le problème des minorités était un problème européen et qu'il ne pouvait donc trouver une solution satisfaisante que dans le cadre continental.

L'acte d'Helsinki ayant pratiquement ignoré ce

problème, en mars 1991, le Groupe de Paris a soumis, en vue de la réunion à Genève des pays de la CSCE, le projet d'une **Charte Européenne des Droits des Minorités** définissant les droits et les moyens de protection, ainsi que les devoirs des minorités.

Au cours des dernières années, l'effondrement du communisme ayant mis en plein jour toute l'étendue de la catastrophe économique et écologique dans les pays communistes de l'Europe du Centre et de l'Est, le Groupe a consacré ses efforts à l'étude des moyens pour stimuler la reprise, le redressement et la reconstruction de leurs économies.

Pour rendre possible l'emploi judicieux de l'aide indispensable au redressement, et à la stabilisation monétaire, le Groupe de Paris énumère les mesures qu'il préconise dans la brochure **L'Espoir de l'Europe 1994**, qui est disponible en français et anglais, sur demande à la rédaction du Combat.

Allocution d'Eugène Ionesco, lors de la séance du 5 Octobre 1977, où fut proclamée la Charte de la Liberté.

La plupart des intellectuels, des ouvriers, des paysans vivant dans les pays occidentaux ne sont pas conscients de la chance qu'ils ont de vivre sous des régimes libéraux. Ils ont la tentation du totalitarisme. Evidemment, la démocratie capitaliste n'est pas un système parfait. Cependant, si abominable qu'il soit, pour reprendre le mot de Winston Churchill, il est encore le moins mauvais possible.

La société soviétique qui a succédé au tsarisme est pire que le tsarisme qui, dès 1900, bien avant le régime socialiste, voyait naître les débuts de l'industrialisation en Russie. De Pologne, des Pays Baltes, de Roumanie, de Hongrie, de Tchécoslovaquie, de Bulgarie, les Occidentaux ont été obligés ou se sont crus obligés de se retirer. C'est la dictature et la tyrannie qui leur ont succédé. Au Viet-Nam et au Cambodge, que les Américains ont abandonnés, c'est le génocide et les camps de concentration qui les ont remplacés. Des dizaines de milliers de personnes quittent leur pays en risquant leur vie. Voyons-nous les mêmes fuites de l'Ouest vers l'Est? La même chose en Afrique : du régime de Boumédiène à ceux de Bokassa et de Amin Dada, des dictatures où les tyrannies les plus invraisemblables font regretter l'ancien colonialisme et les protectorats. Il est absurde, il est intolérable d'établir un quelconque rapprochement entre les problèmes que subissent les intellectuels et les travailleurs de l'Est Européen, de Chine, de l'Asie du Sud-Est, de l'Afrique et ce qui se passe chez nous : aucune commune mesure. Il est grand temps que l'Occident se réveille, qu'il prenne conscience de ce qu'il représente, qu'il ne se sente plus accablé par une culpabilité fantasmagique, qu'il ne soit plus fasciné par la tentation totalitaire, qu'il sache qu'il est le dernier garant des valeurs humanistes, si ambiguës soient-elles? Les collectivismes ne présentent aucune ambigüité.

Après une vie où il n'a cessé de combattre l'absurde sous toutes ses formes, Eugène Ionesco de l'Académie Française, originaire de Roumanie, vient de s'éteindre à Paris à l'âge de 81 ans.

gouvernants communistes qui les oppriment, insistant sur la nécessité "d'une politique occidentale qui offre à tous les Européens du Centre et de l'Est, y compris les Russes, la possibilité de se joindre à une démocratie pluraliste européenne, le jour où le système soviétique s'effondrera."

Au cours des années suivantes, le Groupe a préconisé une "**Offensive psychologique**" par le renforcement des émissions radiophoniques, l'utilisation de la télévision, la mise en place d'une **Radio-télévision-européenne**, dont les émissions couvriraient l'ensemble des territoires entre Berlin et Vladivostok.

En 1984, le Groupe analyse les perspectives d'une intégration des peuples de l'Europe du Centre et de l'Est dans la construction européenne et soumet au Parlement Européen un mémorandum, énumérant les principes d'une politique dans ce sens :